

S?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyy?työnlü t?hsil m?zmununun yarad?lmas? t?hsilin keyfiyy?t göst?ricil?rini yax??la?d?r?r

Ölk?mizd? t?hsilin inki?af? h?r zaman diqq?td? saxlan?lan m?s?l?l?rd?n biri olub. Bu, ilk növb?d? büdc?d?n ay ayr?lan v?saitin h?cmind? özünü göst?rib. Bel? ki, t?hsil ayr?lan v?saitin m?bl??in? gör? ?sas ç?kiy? sahib olub. Üst?lik, ayr?lan x?rci?rin miqdar? ölk?d?ki ümumi iqtisadi inki?afa paralel ??kild? art?r?l?r.

Ancaq v?sait heç d? h?mi?? h?lledici faktor say?lm?r. Odur ki, Azərbaycan hökum?ti t?hsilin inki?af?na sad?c? v?sait qoymaqla nail olma?a çal??m?r. Bunun üçün t?hsilin m?zmunundan ba?layaraq kadr potensial?na q?d?r bütün istiqam?t?rd? islahatlar apar?l?r, t?hsilin bütün pill?l?rind? yenilikl?r edilir. B?s, bu inki?af?n kökünd? n? dayan?r?

Qeyd etmiyik ki, realla?d?r?lmaqda olan v? art?q n?ticil?rini görm?y? ba?lad???m?z yenilikl?rin x?rit?si 5 il ?vv?l ç?kilib. Son 5 ild? h?yata keçiril?n bütün i?l?r h?min plan üzr? gedib. G?lin gör?k t?hsilin inki?af?n?n yol x?rit?si n?d?n ibar?dir?

"Azərbaycan Respublikasında t?hsilin inki?af? üzr? Dövl?t Strategiyas?" adlanan bu s?n?d keyfiyy?t n?ticil?ri v? ?hat?liliyin? gör? dünya ölk?l?ri s?ras?nda apar?c? mövq? tutan, s?ri?t?li mü?llim v? t?hsil menecerl?rin?, qabaqc?l texnologiyalara ?saslanan infrastruktura malik t?hsil sisteminin yarad?lmas? üçün bej strateji istiqam?td? geni?miqyasl? t?dbirl?ri n?z?rd? tutur. Strateji xarakter da??yan h?min istiqam?t?r? n?z?r yetir?k:

1. S?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyy?työnlü t?hsil m?zmununun yarad?lmas?.

2.2. T?hsilalanlar?n f?rdi xüsusiyy?t?l?rini n?z?r? alan innovativ t?lim metodlar? v? texnologiyalar? vasit?sil? t?hsilin m?zmununun s?m?r?li m?nims?nilm?sini t?min ed?n yüks?k nüfuzlu t?hsilver?nin formala?d?r?lmas?.

3. N?ticil?r? gör? cavabdeh, ??ffaf v? s?m?r?li t?nziml?m? mexanizml?rin? malik, dövl?t-ictimai xarakterli v? dövl?t-biznes partnyorlu?una ?saslanan t?hsild? yeni idar?etm? sisteminin formala?d?r?lmas?.

4. Müasir t?l?bl?r? cavab ver?n v? ömür boyu t?hsili t?min ed?n t?hsil infrastrukturunun yarad?lmas?.

5. T?hsilin dayan?ql? v? müxt?lif m?nb?l?rd?n istifad?r olunmaqla yeni maliyy?l??dirm? mexanizminin yarad?lmas?.

S?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyy?työnlü t?hsil

Birinci strateji istiqam?t? s?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyy?työnlü t?hsil m?zmununun yarad?lmas?na yön?lib. T?hsilin m?kt?b?qd?r, ümumi, ilk pe??ixtisas, orta ixtisas v? ali olmaqla, bütün pill?l?ri üzr? kurikulumlar?n inki?af? kimi vacib h?d?fi ?hat?l?dir. Bu istiqam?td? n?ticil?r is? göz?qaba??ndad?r. Bel? ki, 5 ild? t?hsilin keyfiyy?tind? h?miyy?tli d?yi?iklik mü?ahid? olunub.

Üst?lik, t?qdim olunan hesabat t?hsil sistemin? daxil olmayan, k?nar qurumlar?n apard??? qiym?t?ndirmil?r? ?saslanb? T?hsild? keyfiyy?tin yüks?ldiyini göst?r?n r?rq?ml?r Dövl?t ?mtahan M?rk?zinin o cüml?d?n beyn?lxalq qiym?t?ndirm? t??kilatlar?n?n qiym?t?ndirm?sinin n?tic?sind? ortaya ç?x?b.

Burax?l?? imtahanlar?n?n keyfiyy?t göst?ricil?rind? sabit müsb?t dinamika

sinif ?agirdl?rinin say? 2011-ci ill? m?qayis?d? iki d?f? artaraq 9 faizd?n 18 faiz?d?k y?ks?lib. A?a?? n?tic? g?st?r?n u?u?aqlar?n say? is? 10 faiz azal?b. Bel? t?hlill?r 2008-ci ild?n t?tbiq edil?n kurikulumun u?urlu olmas? bar?d? fikir s?yl?m?y? ?sas verir.

T?hsil naziri Ceyhun Bayramov da hesab edir ki, ?ox vacib g?st?ricil?rd?n biri beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?d? i?tirakd?r:

“B?zi beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?l?rd? m?vqeyimiz o q?d?r d? u?urlu g?r?nm?y? bil?r. Ancaq m?hdud sayda d?vl?d?vl?tl?rin i?tirak etdiyi h?min qiym?tl?ndirm?l?rd? i?tirak c?sar?t t?l?b edir. Hesab edir ki, g?st?ricil?rimizin arzularm?z? ?ks etdirm?m?si bizim orada i?tirakdan imtina etm?yimiz? ?sas ola bilm?z. ??unki burada g?st?ricil?r yox, n?tic?l?rin t?hlili ?n?mlidir. H?d?fimiz odur ki, beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?d? i?tirak ed?k v? h?rd?f? ?z n?tic?l?rimizi yax??la?d?raq”.

Yeni t?dris plan? il? t?may?l sinifl?r

T?may?ll??m? ?umumi orta m?kt?bin orta t?hsil s?viyy?sini, y?ni IX sinfi bitir?n ?agirdl?rin t?snifat?- mara??na, p?potensial?na, h?r hans? f?nn ?zr? u?urlu n?tic?l?rin? g?r? se?ilm?sidir. Daha ayd?n des?k, m?kt?blil?r icbari t?hsil d?d?vr?nd? b?t?n f?nl?r ?zr? z?ruri minimum bilikl?r? yiy?l?nmis? hesab olunur. N?vb?ti t?hsil pill?sind? onlar yaln?z mara? g?st?rdikl?ri f?nl?r ?zr? m?vcud bilikl?rini d?rinl??dirirl?r. Ona g?r? d? bu m?rh?l?d? onlar?n istedad?, bilik v? bacar?qlar? ?sas g?t?r?l?r.

Qeyd ed?k ki, bu ild?n b?zi se?ilmi? m?kt?bl?rd? 7-ci sinifd?n t?may?ll?r formala??b. H?min sinifl?r ?zr? t?dris planlar? haz?rlan?b.

Ümumiyy?t?, xat?rlaq ki, u?aqlar?n istedad?na, mara??na v?s. g?r? t?snifat? t?cr?b?si ill?r?vv?ld? olub. M?s?l?n, ?t?n ?srin 70-ci ill?rind?n ba?layaraq ayr?-ayr? f?nl?r ?zr? t?may?ll? sinifl?r t?kil olunub. Uzun ill?r texniki v? ya h?ya humanitar, h?tta ayr?-ayr? xarici dill?rin d?rind?n im?nims?nilm?si t?cr?b?si m?vcud olub. Üst?lik, ?z?n? d?d?rultdu?undan b?y?k etimad da qazan?b. Sonrak? ill?rd? h?tta t?may?ll? m?kt?bl?rd? t?kil olunub. Riyaziyyat, kimya-biologiya v?ba?qa f?nl?r ?zr? komplektl??n v? u?ur qazanaraq son ill?r? q?d?r f?aliyy?tini davam etdir?n lisey liseyl?rin? say? azal deyil. Bu proses zaman?nda yax??n?tic? verib v? ?z?n?daha ?ox alim?kt?bl?r? u?q?bulun n?tic?l?rind? g?st?rib.

Qeyd etm?liyik ki, indiki t?may?ll??m?nin ?n?vid?n f?rqi ?oxdur. ?sas f?rq ondad?r ki, ?vv?ll?r t?may?ll? sinifl? v? ya m?kt?bl?rd? b?t?n f?nl?r t?dris olunurdu. M?asir t?may?ll??m?nin t?tbiqind? is? tamamil? yeni t?dris plan? ?sas g?t?r?l?r v? bu, ?n?n?vi t?dris plan?ndan 50 faiz azd?r.

Bel?l? Bel?l?lik?, yeni t?dris plan? il? 2015-2016-c?st?dris? ilind?n 58 m?kt?bd? 176 sinif komplektind? 3700, 2016-2017-ci t?dris ilind? 182 m?kt?bd? 324 sinifd? 7268, 2017-2018-ci ild? 722 m?kt?bd? 1206 sinifd? 27005 ?agird t?may?ll?r ?zr? t?hsil? c?lb olunub. N?tic?d? t?may?ll??m? ?zr? m?kt?b say? 6 sinif v? ?agird say? is? 4 d?f? art?b.

Pe?? t?hsilind? m?zmunun formala?mas? ba?a çat?r

T?hsilin inki?af?ndan dan??ark?n pe?? t?hsili ayr?ca diqq?td? saxlan?lmal?d?r. Apar?lan islahatlar n?tic?sind?? pe?? t?hsilin? mara? ild?n-il? art?r.

?m?m?k bazar?n?n t?l?bat? n?z?r? al?naraq, t?snifata 20-d?n ?ox yeni ixtisas?lav? edilib. Pe?? t?hsilinin m?zmununun yenil??dirilm?sisi istiqam?tind? beyn?lxalq t?kilatlarla 81 ixtisas ?zr? n?tic?y?n?ml?; modul strukturlu t?hsil t?hsil proqramlar? (kurikuluml?r); 51 modul t?dris v?saiti; 55 yenikd?rslik haz?rlan?b; 78 modul d?rslik is?

hazırlanmaqdadır.

Peşə təhsili sahəsində qarşıya qoyulan hədəfləri təhsil naziri Geyhun Bayramov deyir. O deyib ki, təhsil olunan ixtisaslarla bəzi yeni kurikulumların zamanın tələbinə uyğun məzmunun formalaşması yaxın illər ərzində başa çatmalıdır. "Peşə təhsili sahəsində müəllimlərin diaqnostik qiymətləndirməsi və yeni məktəbə sistem sisteminin tətbiqinə artıq baxılmalıdır. Yeni nəsil peşə təhsil müəssisliklərinin bəzilərini həmişəlik kildəgenləşdirməsinin əhəmiyyəti olacaqdır".

Beləliklə, Strategiya hazırlanarkən onun uurla həyata keçirilməsinin əsas şərti olaraq, məqsədi və məzmunu həqiqətdə əyən təsəvvürün yaradılması, ictimai dəstək qazanması və reallaşması nəticəsində effektiv icra mexanizminin formalaşdırılması hesab olunurdu. 5 il sonrakı nəticələri göstərir ki bu şərtlər yerinə yetirilir. Böyük ictimai dəstək qazanan təhsilin yol xəritəsi məhz effektiv icra mexanizmi saysında hədəflərinə çatır.

["Azərbaycan müəllimi" qəzeti](#)